

Informacija o neophodnoj potrebi da se uništi 2.131.173,453 grama trajno oduzete opojne supstance droge po pravosnažnim sudskim odlukama sa usvojenim sugestijama iz Izvještaja Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem kao i Komisije za politički sistem i vanjsku politiku, broj 07-002-3150 od 25. maja 2022. godine, koju je Ministarstvu finansija dostavila Uprava za katastar i državnu imovinu

Ministrstvu finansija je dana 06. jula 2022. godine Uprava za katastar i državnu imovinu dostavila Dopunu Informacije o neophodnoj potrebi za uništavanje 2.131.173,453 grama opojne supstance-droga, trajno oduzete po pravosnažnim sudskim odlukama, a koja se nalazi u prostorijama Višeg suda u Podgorici, kako bi istu dalje procesuirali prema radnim tijelima Vlade Crne Gore.

Naime, kako se u predmetnom obraćanju navodi, Vlada Crne Gore - Komisija za ekonomsku politiku i finansijski sistem kao i Komisija za politički sistem i vanjsku politiku, dostavila je Izvještaj broj 07-002-3150 od 25. maja 2022. godine, Upravi za katastar i državnu imovinu dana 02. juna 2022. godine u kojem je navedeno da su pomenute Komisije nakon razmatranja, odgodile odlučivanje po dostavljenom materijalu, kako bi se sagledalo sljedeće:

- u saradnji sa Sekretarijatom za zakonodavstvo pravni osnov za sprovođenje postupka uništavanja droge,
- nepostojanje Pravilnika o načinu uništavanja opojnih supstanci droga,
- kriterijume koje mora da ispunjava MB Javorak d .o. o. Nikšić za sprovođenje postupka uništavanja i
- efikasnost Međuresorne komisije za sprovođenje postupka preuzimanja i uništenja opojne droge, koja je navedeni posao trebala da završi do 31. 12. 2021. godine.

U vezi sa navedenim sugestijama, Uprava za katastar i državnu imovinu je u dostavljenoj dopuni Informacije, a ukazala na:

- Odredbe Krivičnog zakonika („Službeni list RCG“, br.70/2003, 13/2004, 47/2006 i „Službeni list CG, br.40/2008, 28/2010, 32/2011, 64/2011, 40/2013, 56/2013, 42/2015, 58/2015, 44/2017, 49/2018 i 2/2020), koji u članu 300 stav 7 kojim je propisano da će se opojne droge i sredstva za njihovo pravljenje oduzeti i uništiti.

- Odredbe Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću („Službeni list CG“ br.58/15 i 47/19), kojim je u članu 5 stav 1 propisano da poslove upravljanja oduzetom imovinskom koristi, predmetima krivičnog djela i predmetima privremeno oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku i imovinom na ime jemstva, vrši organ uprave nadležan za upravljanje državnom imovinom, dok je u članu 74 1 istog Zakona propisano da oduzeta imovinska korist koja se mora uništiti zbog zaštite života i zdravlja ljudi i životinja, zaštite životne sredine, bezbjednosnih i drugih razloga, uništava pod nadzorom nadležnih organa, u skladu sa zakonom.

- Odredbe Zakona o sprječavanju zloupotreba droga („Službeni list CG“ br. 28/11 i 35/13), kojim je u članu 48 stav 3 propisano da organ koji vodi postupak može odlučiti da se droge, koje se zbog njihovog svojstva ne mogu skladištiti na duži period, prodaju ili unište komisijski prije okončanja postupka, nakon što se uzorci droga prethodno zaštite, dok je u članu 49 stav 3 istog Zakona propisano da način uništavanja droga i vođenje evidencije o oduzetim i uništenim drogama propisuje Ministarstvo zdravlja, uz mišljenje agencije za zaštitu životne sredine.

Takođe je posebno ukazano da je Uprava za katastar i državnu imovinu, sa Sekretarijatom za zakonodavstvo, sagledala pravni osnov za sprovođenje postupka uništavanja droga.

Sekretarijat za zakonodavstvo je nadalje predložio da nadležno Ministarstvo zdravlja donese Pravilnik o načinu uništavanja droga i vođenje evidencije o oduzetim i uništenim drogama, shodno članu 49 stav 3 Zakona o sprječavanju zloupotreba droga.

Na osnovu pomenutog prijedloga, Ministarstvo zdravlja je dana 22. juna 2022. godine formiralo Međuresornu radnu grupu za izradu navedenog Pravilnika i izrada istog je u toku.

Svakako je radi preciznosti ukazano, da će se nedostajući Pravilnik o načinu uništavanja droga i vođenje evidencije o oduzetim i uništenim drogama, odnositi samo na način komisijskog uništenja droge prije okončanja postupka, nakon što se uzorci droga prethodno zaštite, a ne i na način uništenja droga po okončanim pravosnažnim sudskim odlukama.

Na osnovu navedenog se ističe da i sa urađenim i usvojenim Pravilnikom o načinu uništavanja droga i vođenje evidencije o oduzetim i uništenim drogama, ostaje za rješavanje otvoreno pitanje za način uništavanja zaplijenjene droge po pravosnažnosti sudske odluke, što će se definisati izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku, koje su već u proceduri usvajanja.

Nadalje, u Dopuni informacije Uprave za katastar i državnu imovinu navodi se da je u Izvještaju Evropske komisije za 2020. i 2021. godine istaknuta „zabrinutost zbog nedostatka sigurnog čuvanja i skladištenja zaplijenjenih droga i prekursora prije uništenja, kao i potreba za promežnom Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku, koji bi omogućio trenutno uništavanje droga i izbjeglo njeno čuvanje do suđenja, uz zadržavanje samo uzorka dokaznog materijala, a ne cjelokupne količine koja se zaplijeni. Takođe se u istom izvještaju pohvalno govori o dasadašnjim sprovedenim postupcima uništavanja oduzetih droga.

Takođe je navedeno da Uprava za katastar i državnu imovinu po osnovu zakona skladišti i čuva dokazni materijal, a ista nema adekvatni prostor niti bezbjednosni aspekt za datu namjenu u skladu sa međunarodnim standardima, dovodi do toga da se ogromne količine zaplijenjenih droga čuvaju u sudovima i tužilaštvima, nerijetko i na samim hodnicima ovih objekata.

Napominje se da je u periodu 2011, 2014, 2018 i 2020 godine, ukupno četiri puta pristupalo postupku prikupljanja i uništavanja zaplijenjenih droga po pravosnažnim presudama, te da su velike količine droge po pravosnažnim sudskim presudama dva puta uništavane u prostorijama kotlarnice „Javorak MB“ iz Nikšića.

Ukazano je i da je Uprava za katastar i državnu imovinu u pribavila mišljenje Agencije za zaštitu životne sredine, broj 02-D-1474/2 i 03-D-2218/2 iz 2020. i 2022 godine u kojem je navedeno da se uništavanjem supstanci-opojnih droga spaljivanjem u pećima sa temperaturama iznad 1000°C dešava sagorijevanje je hemijski process između organskih supstanci i oksidansa- vazduha. Kod potpunog sagorijevanja organske supstance izgaraju u vazduhu sa kiseonikom stvarajući ograničen broj proizvoda.

Organska jedinjenja u koje spadaju i opojne droge, koje su predmet uništenja, na navedenim temperaturama sagorijevaju do ugljenik oksida, a manjim udjelom dolazi do stvaranja čistih ugljenika-čađi i vode, dok azot stvara azotne okside ako je temperature sagorijevanja iznad 1540 stepeni C.

Na osnovu izloženog, mišljenja su da spaljivanje droga u pećnicama neće dovesti do povećanja emisije zagađenih supstanci ukoliko se isto bude vršilo pod povoljnim hidrometeorološkim uslovima po vedrom vremenu, bez oblaka i padavina, kao i ako se navedene količine budu spaljivale od 50 kg po satu i na temperaturi između 800 i 1200 stepeni C.

Takođe predložili su da se tokom postupka uništavanja organizuje on line monitoring i u slučaju prekoračenja zagađenja zaustaviti ili usporiti uništavanje u skladu sa dozvoljenom dinamikom od strane ekološkog inspektora.

Pravno lice MB Javorak je obavijestilo da posjeduje peći koje postižu temperature između 800 i 1200°C.

Iz zapisnika Komisija koje su sprovodile uništavanja navedenih količina droga u prethodnom periodu, konstatovano je da je neophodno bilo izvršiti prethodnu identifikaciju količine droge spremne za uništavanje u odnosu na broj sudskog spisa i Zapisnika o vještačenju droga u svim pravosnažnim sudskim predmetima u kojima se planira uništenje opojnih droga.

Nadalje, potrebno je bilo izvršiti komisijski pregled uz sačinjavanje fotoelaborata od strane krim tehničara, pečatiranje, nakon čega se u prisustvu komisije, zapisnički vršila primopredaja i ubacivanje opojne droge u vozila koja su namijenjena za transport i sami transport do mjesta uništenja uz pratnju pripadnika Uprave policije-Posebne jedinice policije.

Nakon završenog postupka spaljivanja opojne droge, Komisija potpisuje Zapisnik i sačinjava Izvještaj o uništenju određene količine droge po pravosnažnim sudskim presudama.

Sve zaplijenjene droge po pravosnažnim sudskim odlukama u navedenim periodima su uništavane metodom spaljivanja i ne mogu se upotrijebiti u bilo koje druge svrhe.

Treba istaći da je Uprava za katastar i državnu imovinu formirala Međuresornu komisiju za sprovođenje postupka preuzimanja i uništenja opojne droge dana 25. oktobra 2021. godine, po osnovu inicijative ministra unutrašnjih poslova.

Međuresorna komisija za sprovođenje postupka preuzimanja i uništenja droge održala je dva sastanka na kojima se razmatrala kompleksna problematika i postojeći zakonski okvir i tom prilikom preporučila da je neophodno potrebno da Uprava za katastar i državnu imovinu kao nadležni organ informiše Vladu Crne Gore u vidu sveobuhvatne Informacije, a vezanu za uništavanje preko 2 tone droge po osnovu pravosnažne sudske odluke koja se nalazi u prostorijama Višeg suda u Podgorici.

Uprava za katastar i državnu imovinu, a na prijedlog Međuresorne komisije za sprovođenje postupka preuzimanja i uništenja opojne droge, sačinila je Informaciju za neophodno sprovođenje postupka uništavanja 2.131.173,453 grama trajno oduzete opojne supstance- droge okončane pravosnažnim sudskim odlukama i dana 13. 12. 2021.godine uputila navedenu Informaciju Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, na dalju nadležnost.

Takođe ukazuju i da imajući u vidu da je proteklo više od pet mjeseci od dostavljanja navedene Informacije Ministarstvu finansija do razmatranja dostavljenog materijala na razmatranje Komisiji za ekonomsku politiku i finansijski sistem i Komisiji za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, to efikasnost Međuresorne komisije nije dovedena u pitanje, jer je ista zastala sa radom do konačne odluke o postupanju po predmetnoj Informaciji.

Napomenuli su i da je Ministarstvo pravde formiralo Radnu grupu i izradilo Nacrt Izmjene i dopune Zakonika o krivičnom postupku, sa naznakom da će se odredbe Zakona o sprečavanju zloupotrebe droga uvezati sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku, a po potrebi i Krivičnog zakonika, i na taj način izmjenile relevantne odredbe, kako bi se omogućilo da se kao dokaz za sudske postupke zadrži samo reprezentativan uzorak supstanci koje se nalaze u Pravilniku o spisku droga, bilja i psihoaktivnih supstanci koje su proglašene opasnim materijama shodno zakonu (droga, eksploziv, naftni derivati i sl), a ne i cijeli iznos.

Na taj način dugoročno bi se riješio problem skladištenja droga, i istovremeno se propisalo čuvanje samo uzoraka zaplijenjene droge, a ne cjelokupna količina droge kakva je praksa sada.

Takođe je navedeno da Nacrt Izmjena i dopuna Zakonika o krivičnom postupku propisuje sljedeće: „Radnja obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem, način čuvanja uzorka i postupak uništenja preostalog dokaznog materijala bliže će se urediti pravilnikom“

Ukazali su i da bi se navedeni način riješio prilično ozbiljan problem koji je prepoznat i od strane Evropske komisije u Izvještajima o napretku, ali u prvom redu riješilo bi se trenutno stanje zbog samih uslova rada sudija i tužilaca u čijim se prostorijama navedene supstance čuvaju.

U krajnjem ukazuju da imajući u vidu dopis Višeg suda u Podgorici, iz kojeg proizilazi da će ubrzo biti problem gdje smjestiti veliku količinu zaplijenjene droge, za koju se već vodi postupak u vezi oduzimanja 1.400 kg kokaina i 3.500 oduzetih komada biljke, a za koju se predpostavlja da je marihuana i da je samo pitanje vremena da ista bude dostavljena u prostorije suda uz optužnicu, a koju je nemoguće smestiti u prostorijama suda, ako se ne uništi preko 2 tone droge po pravosnažnim sudskim odlukam. Naime, između ostalog radi se o drogi tj. nesušenom proizvodu koja je oduzeta direktno sa plantaža i koja ispušta karakterističan i jak miris i utiče na zdravlje zaposlenih i stranaka u zgradi suda, kao i na percepciju ukupne javnosti.

Takođe napominjemo da se Ministarstvu finansija obratilo Ministarstvo unutrašnjih poslova, zahtjevom broj 05-430/22-19081/1 od 21. jula 2022. godine dopisom u kojem se, u bitnome ukazuje na neophodnost uništenja predmetne droge u cilju zaštite života ljudi i životne sredine, a sve u skladu sa sugestijama Komisije za ekonomsku politiku i finansijski sistem kao i Komisije za politički sistem i vanjsku politiku, dostavila je Izvještaj broj 07-002-3150 od 25. maja 2022. godine, koje su od strane Uprave za katastar i državnu imovinu usvojene u ovoj dopuni Informacije.